

Двадесет година посвећености и визионарства

Гордана Стокић Симончић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет – Катедра за библиотекарство и информатику, Београд
gordana.stokic.simoncic@fil.bg.ac.rs

Са свеском 41 навршава се пуних 20 година излажења *Читалишта*. У тих 20 година стало је много удружених напора, знања и визионарства да се од колоритног *Панчевачког читалишта* (2002–2010) стигне до научног часописа изузетног националног значаја. Пуно компромиса обележило је тај пут, на пример губитак локалне одреднице у наслову, али је истина да *Панчевачко читалиште* никада није ни било само панчевачко јер је широм отварало врата свим посвећеницима библиотечко-информационог рада у Србији и на страни. Из другачијих разлога отпала је првобитна идеја оснивача да се покрене баштинско гласило – лист архивиста, музеалаца и библиотекара у Панчеву – за којом се, такође, може жалити.

Када сам у новембру 2009. у уводнику *Панчевачког читалишта* писала о библиотечарским научним часописима у Србији, њих, заправо, није ни било! На том тасу научне ваге налазили смо се само ми. А критеријуми научности које је ваљало задовољити нису били нимало лаки – понеки су, чак, били директно супротни од ставова чланова Редакције. Али, определили смо се да их усвојимо јер су уносили ред, систем који штити од пашалних оцена појединаца који су били у прилици да оцењују и часопис и значај библиотечко-информационе делатности.

„Уракљен између не-бављења праксом и дисциплина српски језик и књижевност провео је наш часопис целу деценију. Критеријуми које је морао да испуни били су (...) јасни (...): одредио се као *научни часопис за теорију и праксу библиотечарства* који објављује радове научног и стручног карактера, груписане у свега неколико сталних, јасно профилисаних рубрика; од 2011. обезбедио да суиздавач Градске библиотеке Панчево буде Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду; исте године почео да излази у штампаном (ISSN 2217-5555) и у електронском издању (ISSN 2217-5563), а електронско издање да има ћириличну, латиничну и енглеску верзију; добио је међународну редакцију састављену од истакнутих научних радника у области библиотечко-информационе делатности (Србија, Хрватска) и међународни рецензентски тим (Хрватска, Република Српска и Федерација БиХ, САД, Србија); јасно дефинисао уређивачку политику. Радови које објављује су у режиму отвореног приступа, а часопис се индексира у неколико база: од 2013. у Српском цитатном индексу (СЦИндексу) и EBSCO Publishing Inc (USA); од 2014. у Library and Information Science Abstracts (LISA) – ProQuest (USA); од 2019. у European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS) и у Directory of Open Access Journals (DOAJ). Данас је једини часопис из области библиотечко-информационе делатности

у Србији који негује систем претплате и има стотинак претплатника. На листи је публикација које Народна библиотека Србије размењује са иностраним библиотекама и научним институтима. Редовно се дистрибуира Британској библиотеци у Лондону, Конгресној библиотеци у Вашингтону, сарадницима и библиотекама широм света.¹

Још у понечему је *Читалиште* јединствено: од 2017. додељује Плакету за посебан допринос историјским истраживањима као специфичној области истраживања у оквиру професије. У истој области је покретач и суорганизатор научног скупа *Библиотеке и идентитети* који ће се 2023. године одржати четврти пут. Екипа састављена од уредника *Читалишта* и чланова редакције иста је она која је „из руку испустила“ тематску монографију *Библиотека кроз време: прилози историји библиотеке до 16. века* (2017, 2021) и неформално насталу едицију *Књига и библиотеке код Срба у средњем веку* Гордане Стокић Симончић (2008, 2020), *Јавне библиотеке у Србији 1901–1918* Бранке Драгосавац, *Јавне библиотеке у Србији између два светска рата* Биљане М. Ђурашиновић (2020) и *Српске манастирске библиотеке до краја XVIII века* Жарка Војновића (2019, 2020).

Иако је уредницима и члановима редакције изгледало као да је статус научних часописа наша стална тема, први и до данас једини пут смо у рубрици Тема о томе писали управо у броју 15 из новембра 2009. Тада су *Читалишту* своје радове приложили: Жељко Вучковић („Функције часописа у развоју научне комуникације“), Милош Ковачевић („Категоризација научних часописа“), Сања Антонић, Оја Кринуловић и Дејана Каваја Станишић („Анализа цитираности: тренутно стање и перспективе“) Дубравка Симовић („Професионална комуникација у библиотечко-информационој делатности“), Љиљана Вучковић Декић („Како бирам часопис у којем објављујем – лично виђење“) и Јован Делић („Историја не почиње са нама: Проблеми уређивања научног часописа“). Тринаест година касније, поменуте теме и даље су провокативне. Из специфичног угла њима се у броју 41 *Читалишта* баве Ивана Тодоровић („Периодика из области библиотекарства у Србији од 2017. до 2021. године“), Марко Чудић („Часописи и критеријуми академског напредовања у друштвено-хуманистичким наукама: упоредни поглед на тренутну ситуацију у Србији и Мађарској“) и Ана Ђорђевић и Милош Утвић („Квалитативни библиометријски индикатори у научним радовима депонованим у институционални репозиторијум Хемијског факултета“).

¹ Гордана Стокић Симончић, „Реч уз Плакету Читалишта“, у *Библиотеке и идентитети 3: Зборник радова са научној скупу одржаног 24. маја 2021. године у Панчеву*, главни уредник Драгана Сабовљев, одговорни уредник Горан Траиловић (Панчево: Градска библиотека, 2022), 12.